LAUSUNTO

Asia: U 55/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin puolijohde-ekosysteemiä vahvistavasta toimenpidekehyksestä ja asetuksen (EU) 2023/1781 (sirusäädös) kumoamisesta (sirusäädös 2.0). Ympäristövaliokunta 25.9.2026

Suomen ilmastopaneeli
Jyri Seppälä

https://www.eduskunta.fi/pdf/U+55/2026?lang=fi

TAUSTAA

Asetusehdotus jatkaisi voimassa olevan sirusäädöksen perusrakennetta laajentaen sitä erityisesti teollisen käyttöönoton, kysyntäpuolen toimenpiteiden, strategisten hankkeiden sekä kriisivalmiuden vahvistamisen osalta. Ehdotuksessa säädettäisiin strategisten hankkeiden ja eurooppalaisten puolijohdeteknologian aloitteiden lupamenettelyjen nopeuttamisesta.

Ympäristövaliokunnan pyynnöstä Ilmastopaneelin lausunto keskittyy erityisesti ympäristölupamenettelyjä ja ympäristöarviointeja koskeviin seikkoihin.

ILMASTOPANEELIN KESKEISIMMÄT HUOMIOT

- Kuten valtioneuvosto toteaa, sääntelyssä tulisi varmistaa ympäristön- ja luonnonsuojelun korkea taso ja johdonmukaisuus unionin muihin ympäristötoimiin ja -tavoitteisiin sekä yleisön osallistumiseen nähden.
- Ehdotuksen mukaan eurooppalaiset puolijohdeteknologian aloitteet ja strategiset hankkeet katsottaisiin strategisiksi hankkeiksi, joihin sovellettaisiin ympäristöarviointeja koskevan komission asetusehdotuksen (COM(2025) 984 final) liitteen säännöksiä (erittäin tärkeän yleisen edun status, rajoitetusti lupahakemusten hiljainen hyväksyntä, riitojen ratkaiseminen nopeutetusti). Kuten valtioneuvosto toteaa, että tämä voi heikentää soveltuvan ympäristö- ja luonnonsuojelusääntelyn tehokkuutta.
- Vaarana on, että komission esittämät luvitusprosessia keventävät toimet, heikentäisivät mahdollisuuksia arvioida kohteiden ympäristövaikutuksia huolellisesti.
- Puolijohdeteknologiaa käyttävien luvituskohteiden ympäristövaikutuksia ei nykyisellään välttämättä tunnetta luvituksesta vastaavien viranomaistahojen keskuudessa riittävästi. Luvituksen nopeuttamisen ehtona tulisi olla, että kohteena olevan toiminnon ympäristövaikutukset tunnetaan jo etukäteen riittävän kattavasti. Tätä varten lupaviranomaisille tulisi olla käytössään selkeät ohjeet siitä, mihin ympäristöasioihin pitää kiinnittää huomiota kyseessä olevassa hanketyypissä. Lisäksi sujuvoittamisen onnistuminen edellyttää riittäviä viranomaisresursseja.
- Lupaprosessien nopeutuksella ei tule ohittaa oikeudenmukaisia menettelyprosesseja, joissa kansalaisille ja erityisesti paikallisasukkaille annetaan riittävä aika ymmärtää hankkeiden vaikutukset sekä reagoida niihin.